

Psammophila hirsuta Scop. — 3 ♂, 2 ♀. Niet algemeen; in de zeeduinen.

Mellinus arvensis L. — 3 ♀. In het duin.

Miscophus maritimus Smith¹⁾ — Tusschen helm in het duin, 1 ♀.

Oxybelus sericatus Gerst. — 1 ♀.

Evagetes bicolor Lep. (= *Aporus dubius* Vanderl.).

Psammochares plumbeus F. — 4 ♀.

Mutilla rufipes F. — 1 ♀.

Tiphia femorata F. — 4 ♂, 2 ♀. In aantal tusschen helm in de duinen; zeer onbeholpen vliegend.

Amsterdam.

M. A. LIEFTINCK.

Verzoek.

De ondergeteekende zoekt, ter completeering van Deel VI der „Entomologische Berichten”, het eenige hem nog ontbrekende nummer 122 (Nov. 1921).

Wie kan hem daaraan helpen?

AMSTERDAM, 69 Oranje Nassaulaan.

M. A. LIEFTINCK.

Acarologische Aanteekeningen XCI.

Ledermülleria maculatus (Schrank 1803). SCHRANK beschreef in zijne *Fauna boica*, v. 3. p. 211. n. 2677. een *Acarus maculatus*, waarover meer in mijn binnen niet te langen tijd verschijnend Tweede Gedeelte van het Kritisch Historisch Overzicht der Acarologie (1759-1804). Dat is hetzelfde dier als *Celaeno rhodomela* C. L. KOCH, *Deu. Crust. Myr. Arachn.* 32 (1841) n. 2., en dat tot dusver tot de problematieke *Oribatei* gerekend werd, zie *Das Tierreich*, 3. *Oribatidae*. p. 83, alwaar het zelfs in het wijd open vat der „rejected species” geworpen is. Nu bezit ik van deze soort ééne Larva (in aarde, Lille, BRUYANT), 26 Adulti (op *Dicranomyia modesta*, Middelburg, DE MAN) en 6 Adulti (op *Dicranomyia modesta*, Pas de Calais, BRUYANT). Toen ik hen, jaren geleden, ontving, waren zij alle fraai rood, eenige met (inwendige!) zwarte vlekken; de rug met een regelmatig verheven netwerk met

1) Cf.: J. V. D. VECHT, *De Nederlandsche Miscophus-soorten: M. maritimus* Sm. f. n. sp. (*Entom. Ber.*, VII, 150, 1926).

ronde groefjes, putjes of kuiltjes. Thans is van dat netwerk alleen aan de kanten iets te zien. De meeste exemplaren hebben hunne roode kleur verloren, één is er zelfs groen geworden, met oranjebruine klauwen; bij weer andere is de kleur geelokerig, met groene ingewanden. Het afgerond driehoekige propodosoma is meer dan $\frac{1}{3}$ van de totale lengte; het hysterosoma is afgerond trapezoidaal, achter smaller dan vóór. Waar de scheidingslijn de zijden raakt, bevindt zich eene duidelijke kerf. Maar er zijn enkele exemplaren onder, bij wie die kerf ontbreekt; deze zien er ook breeder uit, en één exemplaar is bijna rond, lensvormig, met scherpe kanten. Na zorgvuldige vergelijking van al die individuën onderling, met KOCH's beschrijving en afbeelding en met BERLESE's beschrijving en afbeelding van zijn *Raphignathus patrius* (Acar. Myr. Scorp. Ital. 22. (1885) 4.) kom ik tot het besluit, dat wij hier met ééne en dezelfde soort te doen hebben.

En wat is *Celaeno coccinea* KOCH (l. c. 32. 1.)? Ik vermoed: eene *Podaia*.

De hypopharynx der Larvae der Trombidiidae.

Onlangs publiceerde MARC ANDRÉ in het Bull. Mus. nation. hist. nat. Paris 1927. p. 509-516 zijne Digestion extra-intestinnaire chez le Rouget (*Leptus autumnalis* Shaw). Hij geeft daarin een kritisch historisch overzicht over de meeningen der verschillende onderzoekers omtrent het al of niet bestaan van een orgaan (langue, lingua, hypopharynx), dat diep in den gastheer zoude doordringen. Evenals door JOURDAIN en anderen, wordt het bestaan daarvan door hem verworpen; want: hij heeft zoo'n orgaan nooit gezien. Hij drukt zich echter voorzichtig uit (p. 512): Je crois donc pouvoir conclure, &c.

BAKER, Employment for the microscope, &c., London 1753, sprekend over de „Harvest Bug” (= *Trombicula autumnalis* (SHAW 1790)), zegt: „They have at the Head a Proboscis near $\frac{2}{3}$ of their own Length, by which they first make way through the skin”.

SHAW, in SHAW & NODDER'S Vivarium Naturae or the Naturalists Miscellany, v. 2. Pl. 42 (publ. Sept. 1790), onderzocht verscheidene „Harvest Bugs”,

Acarus autumnalis, en schrijft daarover o.a.: Rostrum, quod interdum visibile est, saepius intra thecam reconditum, tubulatum est". — „It seems to be provided with a tubular snout, which is generally concealed or sheathed, but which may sometimes be distinctly seen."

In ANDRÉS overzicht lezen wij, dat TROUËSSART 1897, BRANDIS 1897, TOLDT 1913 en 1923 het orgaan wèl zagen. Ik behoef dat alles hier dus niet te herhalen.

Ikzelf heb honderden larven van *Trombidiidae*, *Hydrachnidae* en *Erythraeidae*, die dezelfde levenswijze hebben, onder het mikroskoop gehad, en tientallen zorgvuldig afgebeeld; maar het is mij slechts éénmaal gelukt, die hypopharynx in volle uitgestrektheid te zien. Zij is beschreven en afgebeeld in het Tijdschr. v. Entom. v. 46. p. 4. (Juli 1903), t. 1. f. 10. en wel bij een dier, dat ik *Trombidium novum* doopte (= *Hydryphantès gymnoptèrorum* L. 1758.). Dat ééne geval spreekt boekdeelen! En ik besluit daaruit, dat alle larven die „langue" bezitten, maar dat zij die terugtrekken, zoodra zij aangeraakt of in eene conserveervloeistof geworpen worden (behoudens hoogst enkele excepties).

M. ANDRÉ zegt, l. c. „D'ailleurs, en admettant l'existence d'une langue ou d'une trompe, on devrait tout au moins la trouver retractée à l'intérieur du corps et il est à remarquer que, dans aucune préparation de Rouget libre ou fixé, je n'ai pu observer un organe interne de ce genre." Volkomen juist; maar M. ANDRÉ vergeet, dat indien dat orgaan in teruggetrokken toestand denzelfden brekingsindex heeft als de overige deelen, men niets van dat orgaan zien kan.

Hoevele acarologen hebben *Tarsonemini* grondig onderzocht. Ik mag hier wel in de eerste plaats Dr. ENZIO REUTER (in Helsinki, Finland) noemen. Geen van allen maakt van eene lange en dunne hypopharynx melding. Nu hebben *Tarsonemini* temporair dezelfde levenswijze als de bovengenoemde larven, hoewel meestal bij planten. Ik heb honderden *Tarsonemini* onder het mikroskoop gehad en tientallen zorgvuldig afgebeeld; maar het is mij slechts éénmaal gelukt, bij deze groep eene (teruggetrokken) hypopharynx te zien. Het geval is beschreven in de Ent. Berichten v. 7. n. 159. Jan. 1928. p. 287. Maar dat ééne

geval is voor mij voldoende, om te besluiten, dat alle *Tarsonemini* zoo'n orgaan (korter of langer dan $\frac{2}{3}$ van het lichaam) bezitten.

Summa summarum werd de hypopharynx reeds door zes onderzoekers geconstateerd.

Lenziidae nov. fam.; Lenzia nov. gen. J. G. LENZ publiceerde 1783 zijne *Anfangsgründe der Thiergeschichte*, waarin ook een paar *Acari* behandeld worden.— Daar mij het ♂ onbekend is, is de systematische stelling onzeker; negeer ik het ♂, dan kom ik met mijne determinieertabel der *Diacrotricha* langs A. 1, B. 1, C. 1, D. 1. Hier stuit ik reeds, daar in de plaats van de setae verticales externae (cervical hairs) 2 oogvormige organen liggen, die, van ter zijde gezien, geen oogen blijken te zijn, maar sterk uitpuilende blaasjes. Hier moet ik dus de tabel wijzigen:

D. 1. The longer body hairs are loose, whip-shaped; in young stages often stiff, rodlike.

E. 4. On a level with trochanteres I two eyelike organs instead of the two minute setae verticales externae. **Lenziidae nov. fam.**

Lenzia arboricola nov. spec. is een zeer zonderling diertje. De mandibelbasen zijn zeer breed; tezamen breeder dan het voorste einde van het propodosoma. Bovendien vallen de mandibelbasen plotseling naar voren steil af naar de betrekkelijk kleine scharen. Men ziet dus vóór het propodosoma de twee zeer breede mandibelbasen, en, daarvóór, een klein driehoekje: dat zijn de twee schaaftjes! In de plaats van de twee verticales externae: de twee boven beschreven blaasjes. Setae scapulares externae lang, bereiken tarsus II. S. sc. internae niet langer dan de breedte van trochanter I. Iets achter de schouders van het hysterosoma ziet men twee donkerbruine, ovale, slecht begrensde vlekken, die bedriegelijk de olieklieren nabootsen. Nadat ik het diertje doorschijnend gemaakt had, bleek mij, dat de olieklieren achter deze bruine vlekken liggen en (althans bij mijn eenige exemplaar) kleurloos zijn. Aan den rand der schouders de twee bekende, lange (eigenlijk ventrale) haren, even lang als de setae scap. externae, en, bij den achterrand, twee even lange setae clunales externae. Alle overige haren

kort. Setae lumbales internae, setae sacrales internae en setae clunales internae zijn er niet.

Het diertje is klein, meet slechts 271 μ . Op *Hevea*-bladen; Medan, (Deli, Sumatra); Mei 1918.

Caloglyphus dampfi nov. spec. Deze soort leeft o.a. op en van eieren van den Mexikaanschen treksprinkhaan, *Schistocerca paranensis*. [Zie ook: Ent. Ber. v. 7. n. 158. p. 267]. De mij door Dr. ADOLF DAMPF gezonden duizenden individuën waren door de conserveervloeistof zoodanig gemacereerd, dat alle lichaamsharen afgevallen waren. Merkwaardig: dat was niet bij de Nymphae II het geval; alle exemplaren waren gaaf. Ik heb Dr. DAMPF om versch materiaal gevraagd. De Nph. II nadert in eigenschappen die van *feytaudi*; zie Ent. Ber. v. 7. n. 160. p. 313, maar de tarsen zijn zeer hoog en de messen aan de pooten I en II zijn sterker ontwikkeld. De zuignaplaat is niet van de ruimte daarvóór gescheiden, vormt daarmee één geheel. Die ruimte is in twee symetrische, fijn-poreuse stukken gedeeld. De zuignaplaat is zeer grof poreus.

Een zeldzaam geval van asymmetrie. Bij *Acaridia* bestaan, naast de normale of homoiomorpe, dikwijls zoodenaamde heteromorpe ♂♂, met abnormaal verdikt 3e pootpaar. Onder de wellicht 200 heteromorpe ♂♂ van het mij uit Mexico gezonden materiaal, bevonden zich 2 individuën, bij wie een der pooten III gewoon, de andere wanstaltig dik is.

Ameronothrus bilineatus (Bostock). MICHAEL beschrijft in zijn Brit. Orib. v. 2. p. 571. t. 54. f 8-16: *Scutovertex bilineatus* nov. spec., die hij van E. BOSTOCK ontving. Op p. 574 zegt hij uitdrukkelijk: „The name was selected by Mr. Bostock”. — Op p. 572 beschrijft hij: „The claws are *monodactyle*, but there is a minute projection at each side of the claw, and two longish, fine hairs, sharply hooked at their distal ends on each side of each claw”. — Dat moet eene misstelling zijn; want, deze beschrijving past op de klauwen der Nymphae, niet op die der Adulti. Beschouwen wij Plaat 54, dan zien wij aan de hoofdfiguur 8 ook ééne klauw aan elken poot, maar aan de détailfiguren 13, 14, 15, drie klauwen aan elken poot: den waren toestand bij de Adulti. Maar bij

fig. 16 (poot IV) twee klauwen. Wij zullen die onnauwkeurigheden „lapsus delineatoris” noemen. Dr. MAX SELNICK, Oribatei (Tierwelt Mitteleuropas III, IX. p. 27) zegt ook, wel uit vergissing, „Tarsus einkrallig”.
 Arnhem A. C. OUDEMANS.

Raadgeving betreffende het leenen van boeken uit onze Bibliotheek.

In verband met het feit, dat de oplage van den Catalogus onzer Bibliotheek is uitgeput, en het nog wel geruimen tijd zal duren, voordat eene nieuwe uitgave, waaraan gewerkt wordt, gereed zal zijn, vernam ik onlangs de verzuchting, dat men, als men boeken uit de Bibliotheek noodig heeft, eigenlijk zelf daarheen moet gaan, ten einde zich er van te vergewissen, wat wèl, en wat niet aanwezig is.

Mag ik aan mijne medeleden der N. E. V. een korteren weg wijzen? Staat de titel van het gewenschte werk in den Catalogus, dan zijn er geene moeilijkheden; staat hij er niet in, dan zou het werk toch sedert het drukken van den Catalogus aangekocht of ontvangen kunnen zijn, niet waar? Welnu, dan vraag ik eenvoudig het gewenschte boek, of de gewenschte verhandeling aan, aan het adres der Bibliotheek, Koloniaal instituut, Mauritskade 63, Amsterdam. (Titel nauwkeurig opgeven!). De Heer Kolsteeg, aldaar aanwezig, ziet het, op verzoek, na in den tot op den dag bijgehouden kaartcatalogus en zendt het gevraagde, dan wel meldt mij p.o., dat dit „uit” of niet in de Bibliotheek aanwezig is. Daarmede ben ik dan, binnen hoogstens twee dagen, volledig ingelicht. Kan het eenvoudiger?

Practica est multiplex.

Schovenhorst, Putten (G.), April 1908. J. TH. OUDEMANS.

Aanvraag Tijdschrift voor Entomologie.

De Firma R. FRIEDLÄNDER & SOHN, BERLIN NW. 6, Karlstrasse 11, heeft verzocht, bekend te maken, dat zij eene serie van het TIJDSCHRIFT VOOR ENTOMOLOGIE, van deel 58 af, wenscht aan te koopen. Zij wil ook gaarne andere boekwerken daarvoor in ruil geven.